

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter: Karianne Lunde

Kandidatnummer: 5111

Tittel: Musikalsk småbarnsmagi: Hvordan kan pedagogiske leder bruke musikk til å skape et inkluderende miljø på småbarnsavdelingen for barn i alderen 0 til 3 år.

Fag: KKK Musikk

Hovedbegreper i oppgaven: Musikk, inkludering, identitet, selvtillit, felleskap og følelser

Stavanger

04.01.2023

.....
dato/år

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven undersøke hvordan pedagogiske ledere arbeider med musikk blant barn i aldre fra 0 til 3 år, og hvordan musikk kan brukes som et verktøy for å fremme inkludering. For å få svar på min problemstilling anvendte jeg kvalitative forskningsintervju som metode. Oppgaven er bygget opp rundt egne empiriske funn, og jeg har intervjuet fire pedagogiske ledere som har delt sine erfaringer og perspektiver rundt temaet.

«Hvordan kan pedagogiske ledere bruke musikk til å skape et inkluderende miljø for barn i alderen fra 0 til 3 år?». Gjennom denne problemstilling ønsker jeg å belyse viktigheten musikken har og hvor mye det beriker barna. Jeg ønsker også å fremme den pedagogiske lederen sine oppgaver rundt planlegging, tilrettelegging og bevisstheten av å arbeide med musikk.

Summary

This bachelor's thesis examines how educational leaders work with music among children aged 0 to 3 years, and how music can be used as a tool to promote inclusion. To answer my research question, I used qualitative research interviews as a method. The thesis is based on my own empirical findings, and I have interviewed four educational leaders who shared their experiences and perspectives on the subject.

"How can educational leaders use music to create an inclusive environment for children aged 0 to 3 years?". Through this research question, I want to highlight the importance of music and how much it enriches the children. I also want to promote the educational leader's tasks around planning, facilitating, and awareness of working with music.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet i forbindelse med barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger. Det har vært både givende og utfordrende å jobbe denne oppgaven dette semesteret. Målet til oppgaven er å bidra til å øke bevisstheten rundt viktigheten av å arbeide med musikk i barnehage sammenheng, og at den kan inspirerer andre til å se på musikk som et verktøy for inkludering.

Jeg vil takke min veileder Anne-Linn Malia Vatnedalen Vik for støtte og hjelp underveis i arbeidet med min bacheloroppgave. Tilbakemeldingene og diskusjonene våre har vært til stor nytte, noe jeg verdsetter. Jeg vil også takke for at hun har vist interesse og vært en engasjert veileder, og for at hun har hjulpet med å utvikle mine akademiske ferdigheter og forskningsinteresse. Jeg føler at jeg har lært mye underveis, og jeg er takknemlig for at jeg har hatt deg som min veileder på denne reisen.

Jeg vil også takke mine fire informanter som har tatt seg tid til å delta i intervju for min bacheloroppgave. Jeg håper jeg har klart å gjengi informantenes tanker og meninger på en respektfull og rettferdig måte. Jeg er takknemlig for at informantene har bidratt til å gjøre min oppgave meningsfull og interessant. Tusen takk for at dere var en del av dette prosjektet.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	5
1.1 Begrunnelse for valgt tema og problemstilling.....	5
1.2 Presentasjon av problemstilling.....	5
1.4 Noen viktige avgrensninger.....	5
1.5 Oppgavens oppbygning.....	6
2.0 Teori	6
2.1 Barnet blir født inn i lyd og bevegelser.....	6
2.2 Musikk skaper identitet	7
2.3 Musikkens virkning på oss som mennesker	7
2.4 Musikk som et inkluderende virkemiddel	8
2.5 Musikk med de minste	9
3.0 Metode	10
3.1 Valg av metode.....	10
3.1.1 Kvalitativt intervju	10
3.2 Valg av informanter	11
3.3 Datainnsamling.....	12
3.4 Analyse.....	12
3.5 Forskningsetiske refleksjoner.....	12
3.6 Validitetsvurdering, feilkilder og metodiske utfordringer	13
4.0 Analyse	14
4.1 Musikk og identitet.....	14
4.2 Musikk skaper følelser	16
4.3 Musikk og inkludering.....	17
4.4 Musikk i praksis	19
5.0 Drøfting	21
5.1 Musikk og identitet.....	21
5.2 Musikk skaper følelser	22
5.3 Musikk og inkludering i praksis	22
6.0 Avslutning	24
7. Litteraturliste	25
8.0 Vedlegg	27
8.1 Vedlegg 1: Samtykkeskjema	27
8.2 Vedlegg 2: Intervjuguide.....	30

1.0 Innledning

I dette kapitlet vil jeg først gi en oversikt over temaet som skal behandles, og begrunne valget av dette temaet. Deretter vil jeg presentere problemstillingen. Det vil også være viktig å nevne noen avgrensninger som gjelder for oppgaven, det vil si hva som ikke vil bli inkludert i undersøkelsen. Til slutt vil jeg presentere oppgavens oppbygning, hvordan den vil være strukturert og hva som vil være innholdet i de ulike delene.

1.1 Begrunnelse for valgt tema og problemstilling

I løpet av min barnehagelærerutdanning har vi vært gjennom mange spennende og ulike temaer. Noe som jeg alltid har hatt interesse for, og som fanget min oppmerksomhet fra pensum, og i praksis var musikk. Jeg har lært at musikk kan være et kraftig verktøy for å bidra til inkludering i barnehagen. Musikk kan være en måte å nå barn på, uavhengig av språk, alder eller kulturbakgrunn. Jeg har sett at musikk kan skape glede, ro og samhørighet, og kan være en måte å knytte bånd på tvers av ulike barnegrupper. Når barna får muligheten til å synge, danse og lage musikk sammen, kan dette bidra til at de føler seg sett og hørt, og kan være med på å styrke deres selvfølelse og selvtillit. Selv om musikk har mange positive effekter, har jeg også sett at det kan være utfordrende å inkludere musikk i barnehagen. Noen barnehagelærere kan føle seg usikre på sin egen sangstemme eller mangler kunnskap om hvordan man kan bruke musikk på en pedagogisk måte. Derfor er det viktig å få mer oppmerksomhet og søkelys på musikk i barnehagelærerutdanningen.

Jeg skal utforske hvordan pedagogiske ledere arbeider med musikk sammen med de yngstebarna i barnehagen. Målet er å undersøke hvordan estetiske opplevelser gjennom musikk kan bidra til følelsen av deltakelse og tilhørighet hos barna. Jeg vil også se på hvordan musikk kan bidra til å øke barnas følelse av trygghet og tilhørighet, både når det gjelder deres egen identitet og deres relasjoner til andre.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Problemstillingen som jeg har valgt er: «*Hvordan kan pedagogiske ledere bruke musikk til å skape et inkluderende miljø for barn i alderen 0 til 3 år?*». Jeg skal forske på hvordan fire pedagogiske ledere bruker og arbeider med musikk og hvordan de kan skape følelsen av deltakelse samt tilhørighet hos barna på deres avdeling.

1.4 Noen viktige avgrensninger

Alle informantene som jeg var i kontakt med er pedagogiske leder på småbarnsavdeling. Jeg har valgt å holde meg innenfor aldersgruppen 0 til 3 år, fordi barn i alderen 0 til 3 år gjennomgår

en rivende utvikling, både fysisk, kognitivt og sosialt. Dette gjør at det kan være spesielt viktig å legge til rette et inkluderende miljø for barna i denne alderen, slik at de føler seg sett og hørt, og får muligheten til å utfolde seg og lære på sin egen måte. Når jeg snakker om de yngstebarna, de minste og de små barna, snakker jeg om barn fra 0 til 3 år.

1.5 Oppgavens oppbygning

Bacheloroppgaven er delt opp i seks ulike deler. Innledning, teori, metode, analyse, drøfting og avslutning. I teoridelen kommer jeg til å fremme relevant teori for min problemstilling. Deretter vil jeg presentere hvilken metode jeg har valgt å anvende, og hvordan prosessen har vært. Videre vil jeg presentere min empiriske analyse, hvor jeg vil analysere mine funn og resultater som jeg har fått ut av intervjuene. Deretter skal jeg drøfte mine funn opp mot problemstillingen og teorien som blir presentert i teorikapittelet. Oppgaven avsluttes med en oppsummering av utfallet av denne forskningsoppgaven, og en konklusjon av problemstillingen.

2.0 Teori

I dette kapittelet skal jeg presentere relevant teori i henhold til min oppgave, som jeg senere skal bruke til å drøfte mine empiriske funn. Det teoretiske grunnlaget i denne oppgaven er basert på teori som er relevant til mitt tema og problemstilling *«Hvordan kan pedagogiske ledere bruke musikk til å skape et inkluderende miljø for barn i alderen 0 til 3 år?»*.

2.1 Barnet blir født inn i lyd og bevegelser

Barn blir født inn i en verden full av bevegelser og lyder. Bjørkvold (2014, s.17) beskriver at det ufødte barnet reagerer allerede på lyd, rytme og bevegelse inni magen. Dette er menneskers musiske grunnelementer, som sitter i kroppens sanseapparat lenge før fødselen. Bjørkvold (2005) i Sæther & Angelo (2021, s. 72) mener det at den musikalske utviklingen allerede starter i mors mage. Ifølge Smith & Ulvund (1999) i Vist (2013, s. 85) vil det ufødte barnet være i stand til å oppfatte bevegelser allerede når det er rundt fire måneder gammelt. I fosterstadiet blir barnet kjent med mors stemme, via rytmen og dynamikken hun har i sitt talespråk (Sæther & Angelo, 2021, s. 24). Barn vil også oppleve bevegelse etter fødselen når de blir båret og ført rundt av foreldrene, samt bevegelser når de begynner å krype og gå på egenhånd. Ese (2007) mener det at barn begynner å synge før de kan snakke, og danser før de kan gå. Hjernen vår samhandler med kroppen når vi hører musikk allerede i tre til fire måneders alderen med lemmer

bevegelser og vokalisering (Fujii et al., 2014, s. 8). Etter hvert vil barnet begynne å røre på seg til musikk med et fritt uttrykk i forhold til musikkens puls (Sæther & Angelo, 2021, s. 90).

2.2 Musikk skaper identitet

Musikk er noe som vi kan oppleve overalt, og som angår de aller fleste mennesker. Musikken er en del av vår identitet, og et sted der vi kan lære, oppdage og utforske oss selv (Kulset, 2018, s. 44). Den knytter oss til tid og sted, og sammen med andre mennesker og opplevelser (Ruud, 2008, s. 1). Musikk har en stor betydning for mennesker i alle kulturer, men hvordan vi oppfatter og opplever den kan være veldig forskjellig, nettopp på grunn av vår forskjellig bakgrunn. Våre musikkopplevelser er enestående og er forbeholdt ulike faktorer som tid og sted, sammenhenger, og i omgivelsen vi opplever musikken (Benestad, 2009, s. 11). Med musikk kan barna også uttrykke sine ideer og følelser, og den kan bidra til å fremme barns sosiale og kreative ferdigheter, og emosjonelle evner. Gjennom ulike sosiale grupper utvikles musikksmaken (Sæther & Angelo, 2021, s. 11). Musikken har en viktig funksjon ved at barna kan få uttrykke seg selv og bygge sin egen identitet og tilhørighet, og hvordan vi kan ønskes å oppfattes for andre. Bjørkvold (2005) i Sæther (2022) hevder at barn har et medfødt behov for å uttrykke seg musikalsk. Barn kan gjerne uttrykke seg gjennom spontansang, som Bjørkvold forklarer som barnets musikalske morsmål. Musikken kan knytte oss nært til direkte følelsesuttrykk og sosiale sammenhenger. Etske og musikalske erfaringer vil ha en betydning for hvordan vi opplever, og hva vi opplever med musikken. I barnehagen kan en gjøre musikkaktiviteter sammen, samt skape et egent felles musikkrepertoar som overgår kulturelle og språklige barrierer (Sæther & Angelo, 2021, s. 16).

Ingen barnegrupper i barnehagen vil være identiske, de vil representere et mangfold, også når det gjelder musikalske ferdigheter. I noen situasjoner kan det være lurt å arbeide i mindre grupper når man skal i gang med å lære nye sanger, melodier og rytmer. Det å lære noe nytt kan kreve mye konsentrasjon og fokus hos barna. Det å da være i mindre grupper kan bidra til bedre konsentrasjon og oversikt over hva som skjer rent musikalsk (Sæther, 2022, s. 179). Barn har ulike bakgrunn og ulike interesser, erfaringer og forutsetninger, og de utvikler seg i ulikt tempo.

2.3 Musikkens virkning på oss som mennesker

Musikk kan ha en virkning på oss som mennesker på flere måter, både sosialt, kroppslig, kulturelt og emosjonelt (Kildahl, 2012). Ifølge Sundin (1995) i Sæther & Angelo (2021, s. 88)

kan musikk virke beroligende og søvndyssende, men mye tyder på at dette endre seg i løpet av det første halve leve året. Barn blir senere mer oppmerksomme på lydkilder og viser glede og interesse for musikken, ofte med bevegelser. Når vi hører på musikk eller synger sammen med andre, produseres det et lykkehormon som kalles for oksytocin i hjernen, samtidig som stresshormonet kortisol minsker. Oksytocin som blir produsert i hjernen er med på å regulere stress og kan bidra til at vi ønsker hjelpe og stole på hverandre. Lykkehormonet kan gi oss en følelse av glede, trygghet og at vi føler oss avslappet. Den kan også skape en følelse av tilhørighet og å være en del av et fellesskap (Kulset, 2019, s. 32-33). Vi bruker ofte musikk for å hjelpe oss med å slappe av og koble fra stress i hverdagen. I barnehagen er det vanlig med hvilestund, eller soving hos de yngste. For å få barna til å hvile kan vi bruke avslappende musikk. Ifølge Parlakian (2016) når voksne hjelper barn med å roe seg ned, støtter de barnets utvikling av selvregulering, altså barnets evne til å håndtere sin egen følelsesmessige tilstand og fysiske behov. Opplevelsen av å bli beroliget hjelper også barnet til å lære å lindre seg selv.

Musikk kan ha en inkluderende funksjon fordi den kan bringe oss mennesker sammen. Når barn hører på musikk i barnehagen, er det ofte i sosiale sammenhenger, som i garderoben, i samlingsstunder eller i mindre planlagte sangstunder. Barna får da muligheten til å oppleve at musikk kan skape en følelse av felleskap. Om barna får muligheten til å bli kjent med ulike musikkjangere og bruksområder, vil barna over tid erfare at musikken er mangfoldig (Sæther, 2020, s. 285). Ved å delta i musikkaktiviteter sammen med andre, kan det bidra til at vi blir mer empatiske, hvor vi kan sette andre fremfor oss selv, at vi liker hverandre bedre og får lyst til å hjelpe hverandre (Kulset, 2018, s. 56). Når barn deltar i musikkaktiviteter, kan de lære å respektere og lytte til hverandre. Musikk er en fin måte å inkludere og sosialisere barn på fordi det involverer kommunikasjon og samarbeid. Musikk kan også påvirke hvordan vi tenker og husker ting, noe som kan være nyttig i læringsprosesser. Dette kan være med på å styrke barnas evne til å samarbeide med andre, noe som kan være en viktig ferdighet i sosiale situasjoner. Pitts (2016) i Kulset 2017 (s. 29) fremstiller at musikkaktiviteter kan bidra til en økning i barns evne til å utvikle sin sosiale kommunikasjon.

2.4 Musikk som et inkluderende virkemiddel

I en inkluderende barnehage skal alle barn ha rett til å delta i musikkaktiviteter ut fra sine forutsetninger. Det betyr at barnehager må kunne legge til rette for hvert enkelt barn (Sæther, 2020, s. 301). Morken (2016, s. 175) definerer begrepet inkludering om at alle skal være med.

Han understreker også at inkludering innebærer å ha respekt for individuelle interesser, som å ivareta barns rettigheter, valgmuligheter og rett til medvirkning i sin egen utvikling. Det er avgjørende at barna får rom til å være seg selv i et inkluderende fellesskap og får like muligheter som alle andre til å utvikle seg utfra sine forutsetninger. Inkludering kan handle om å utvikle sosiale relasjoner mellom barn og mellom barn og voksne. En kan se klare sammenhenger mellom sosialt og musikalsk samspill. Noen karakteristiske trekk ved et godt sosialt samspill er å lytte, vente på tur, ta initiativ og vise gjensidighet, det samme gjelder når barn spiller og synger i en gruppe. Gjennom godt planlagte musikksamlinger kan disse ferdighetene utvikles (Sæther, 2022, s. 180-181). Små barn bruker gjerne musikkelementer i sosialt samspill, lek og kommunikasjon. De bruker det ikke bare som et middel, men som et innhold i selve samværet og som middel for samtale barn imellom (Sæther & Angelo, 2021, s. 76).

Innen fagområdet kunst, kultur og kreativitet i barnehagen skal alle barn inkluderes uansett hvilke forutsetninger de har (Kunnskapsdepartementet, 2017). Kunstfagene i barnehagen kan ha ulike målsetninger, som for eksempel å gi barna musikalske opplevelser, og bruke musikken for å fremme felleskap og inkludering. Ifølge Elliot og Gresham (1993) i Sæther (2022) kan barn gjennom musisering få erfaring i å samarbeide, ta ansvar, og utvikle empati, noe som utgjør kjernekompetansen i utvikling av sosial kompetanse. Det handler om å kunne skape et musikalsk felleskap der alle som deltar kan føle seg akseptert for den de er, og kan oppleve følelsen av at de bidrar i musikkaktivitetene.

2.5 Musikk med de minste

Små barn gir en umiddelbar, kroppslig og sanselig respons på musikk (Sæther & Angelo, 2021, s. 67). I aktiviteter der små barn trommer og spiller ved å slå hender og gjenstander i bordet, responderer barna ved å imitere hverandre og tar initiativ til nye uttrykk. Barna lytter og tar pauser, og plutselig kan de begynne å lage lyder med stemmen eller synge. Sæther & Angelo (2021, s. 75) ser på en slik aktivitet som et uttrykk for samspill, både sosialt og musikalsk. Barnets musikalske uttrykk kan gjennom varierte musikkaktiviteter bidra til å styrke viktige sider ved barns utvikling, som for eksempel barns språkutvikling. Barnehagelærere som tilrettelegger musikkaktiviteter på en måte som gjør det «ufarlig» å delta for den enkelte, kan også legge til rette for at barn utvikler selvtillit som også trengs i andre sammenhenger. En slik tilrettelegging som dette krever at barnehagelærerne kjenner hva hvert barn bringer med seg (Sæther & Angelo, 2021, s. 120). Når det arbeides med små barn som ikke har utviklet talespråk eller som ikke snakker norsk, kan musikk være en mulighet for kommunikasjon. Pitts (2016) i Kulset (2019, s.77) forklarer at musikkaktiviteter bidrar til en økning i barnas evne til å utvikle

sosial kommunikasjon. Utvikling av kommunikasjon og musikalske ferdigheter kan være nøkkelen til inkludering angir Sæther (2022). Ved å inkludere bevegelser og blick i aktivitetene vil det ytterligere kunne styrke mulighetene for hva barna vil forstå og mulighet for aktiv deltakelse og opplevelsen av medvirkning (Sæther, 2022). Ifølge Malloch & Trevarthen (2009, i Vist, 2014, s. 497) er kommunikativ musikalitet vår medfødte motivasjon og evne til å dele noe meningsfullt.

3.0 Metode

I dette kapittelet skal jeg gå nærmere inn på hvilken metode jeg har valgt å anvende for å få svar på min problemstilling «*Hvordan kan pedagogiske ledere bruke musikk til å skape et inkluderende miljø for barn i alderen 0 til 3 år?*». En metode er en fremgangsmåte man bruker for å komme frem til nye kunnskap (Dalland, 2021, s. 53). Jeg skal så ta for meg min prosess med valg av informanter. Videre skal jeg gå igjennom forskningsetiske refleksjoner og hvilke metodiske utfordringer jeg har kommet over i løpet av prosessen med arbeid rundt bacheloroppgaven.

3.1 Valg av metode

Den metodiske tilnærmingen jeg har valgt å anvende for å få svar på min problemstilling er kvalitativt forskningsintervju. Jeg valgte å bruke intervju for å hente inn data, fordi et intervju vil gi meg mer konkrete svar på det jeg ønsker å utforske, da det er jeg selv som stille selvvalgte spørsmål. I tillegg beskriver Christoffersen & Johannessen (2012, s. 77) intervju som den mest brukte metode for å samle inn kvalitativ data på.

3.1.1 Kvalitativt intervju

Ifølge Kvale og Brinkmann (2015, i Dalland, 2021) er et kvalitativt forskningsintervju når det som blir snakket om, blir sett og forstått utfra informantens egne opplevelser og perspektiv. Når man skal bruke en kvalitativ datainnsamling som intervju, søker man etter den andre personens erfaringer og synspunkter. Et viktig mål med en slik metode er å drive frem forståelse, fremfor forklaring (Løkken & Søbstad, 2014). I kvalitative intervjuer har informantene en mulighet til å svare mer utfyllende og med mer detaljer. På bakgrunn av dette valgte jeg derfor å gå for en kvalitativ metode som forskningsintervju, for å få mer utdypende svar på akkurat det jeg lurte på utfra informantens egne synspunkter og erfaringer.

Jeg intervjuet til sammen fire personer med stilling som pedagogisk leder, som jobber i fire ulike barnehager. Jeg hadde på forhånd forberedt en intervjuguide som jeg skulle bruke under intervjuene. Den ble sendt den ut til informantene på e-post en uke før intervjuet. Valget av å sende den ut på forhånd var for å gi informantene muligheten til å forberede seg, slik at jeg kunne få lengre og mer utdypende svar på spørsmålene. Jeg valgte å stille alene til intervjuene, fordi det var vanskelig å finne medstudenter som hadde tid til å være med. Jeg noterte derfor selv ned det som informantene svarte. To av intervjuene ble gjennomført på informantenes arbeidsplass, og to ble tatt over teams. De ble tatt over teams fordi informantene hadde vanskeligheter med å møte fysisk. Dog, fungerte både fysiske og digitale intervjuer utmerket. Informantene hadde i forkant av intervjuene skrevet under på et samtykkeskjema digitalt, som jeg sendte sammen med informasjon om intervjuet.

3.2 Valg av informanter

Valget du tar av informanter avhenger av hva du ønsker å få vite noe om. Ved å velge personer med bestemte erfaringer eller kunnskaper, gjør du et strategisk valg (Dalland, 2021, s. 79). Når jeg skulle velge ut informanter bestemte jeg meg for å ta et strategisk valg ved å intervjuer personer som har stilling som pedagogisk leder på småbarnsavdelinger. Dette fordi pedagogiske ledere har et større ansvar for planlegging av det som skjer på avdeling, og tilrettelegging hos hvert enkelt barn. Jeg tok kontakt med pedagogiske ledere i ulike barnehager over e-post. I e-posten sto det at jeg er en student som skal skrive en bacheloroppgave om musikk som et inkluderende verktøy i barnehagen, og at jeg ser søker etter intervjuerpersoner. I e-posten la jeg ved et dokument der det sto beskrevet hva intervjuet kom til å handle om, og hva det ville innebære å delta. Jeg ønsket å intervjuer personer som har et stort søkelys på musikk, og personer som står litt mer nøytralt. Dette fordi jeg ønsket å undersøke om det er stor forskjell på hvordan personalet tanker rundt musikk i barnehagen. Informantene var tilfeldige pedagogiske ledere som svarte positivt til e-posten. Informantene var alle kvinner, og har tatt førskolelærer eller barnehagelærer utdanning. En av informantene har jobbet i en musikkbarnehage tidligere. Informantene var i alder fra starten av trettiårene til midten av femtiårene. Det var tidkrevende å få tak i informanter, da flere takket nei og noen som ikke svarte. Dog, var utfallet som ønsket.

Etter jeg hadde kommet i kontakt med informantene, sendte jeg dem en uke i forkant av intervjuet en intervjuguide med fjorten spørsmål som de selv fikk valget om å se på. Jeg sendte den ut slik at informantene kunne stille mer forberedt, og gjerne tenke ut noen mer utfyllende

og lengre svar. Det var kun en av fire som valgte å se på intervjuguiden på forhånd. Mange av svarene som jeg fikk gikk mye ut på det samme, men pedagog C, som valgte å stille mer forberedt, ga meg mye mer utfyllende og dypere svar. Alle var flinke med å komme med eksempler på hvordan de jobber med musikk, og deres tanker om hvorfor musikken er en så sentral og viktig del av barnehagehverdagen. For at jeg skal kunne tolke betydningen av det som informantene beskriver, var det viktig at de kom med eksempler fra deres hverdag (Dalland, 2021, s. 67).

3.3 Datainnsamling

Før intervjuet hadde jeg som tidligere nevnt sendt informantene en intervjuguide på e-post. En av hovedgrunnen for at jeg valgte å lage en intervjuguide (vedlegg 2), var for at jeg også kunne stille mer forberedt til intervjuene. Jeg hadde på forhånd gjort klar spørsmålene på pc, og noterte ned svarene underveis under hvert spørsmål. Når jeg noterte ned svarene under intervjuene skrev jeg hva de sa i muntlige setninger, jeg skrev også ned viktige ord og begreper som de brukte i stikkordsform. Jeg spurte underveis om de kunne gjenta seg selv hvis det var noe jeg ikke helt fikk med meg. Etter at vi var ferdig med spørsmålene oppsummerte vi det som ble snakket om, og gikk kort igjennom det jeg hadde notert. Da fikk informantene kommentere på det jeg hadde notert, og om jeg oppfattet svarene annerledes enn hva de hadde hensikt til å antyde. Etter intervjuene var gjennomført gikk jeg umiddelbart over notatene og transkriberte det vi nettopp hadde snakket om for å gjøre svarene mer til en faglig tekst uten muntlig språk. Gjennom denne metoden kunne jeg sørge for at jeg fikk med meg mest mulig av informasjonen fra informantene.

3.4 Analyse

Analysen skal hjelpe oss med å finne ut hva intervjupersonen har å fortelle, i tillegg å fremme innholdet i intervjuet på en saklig måte. Grunnlaget for analysen ligger allerede i intervjuguiden. I den har jeg tenkt ut hva det er jeg ønsker å få vite i møte med informantene, og svarene jeg får skal være med på å belyse min valgte problemstilling (Dalland, 2021, s. 94).

3.5 Forskningsetiske refleksjoner

Forskningsetikk er et område av etikken som har å gjøre med vurdering av forskning opp mot samfunnets verdier og normer. Før man skal ha et intervju er det viktig å gi deltakeren god informasjon om hva det vil innebære å delta. Forskningsetikk handler om å ivareta personvernet

og sikre seg at deltakerne i forskningen ikke blir påført skade eller unødvendig belastning (Dalland, 2021, s. 168). Det er viktig at informantene som intervjues forstår hva et samtykke innebærer. Derfor laget jeg et samtykkeskjema (vedlegg 1) som informantene fikk i forkant av intervjuet. På skjemaet sto det blant annet beskrevet hva det ville innebære å delta, at alle personopplysninger jeg mottar om informanten vil bli anonymisert, samt at deltakelsen er frivillig. Vedkommende har også rett på selvbestemmelse og skal på hvilket som helst tidspunkt kunne trekke seg uten begrunnelse og uten noen form for ubehag eller negative konsekvenser (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 41). I forskning er det viktig at informantene har tillit til at forskeren har taushetsplikt om opplysninger de får under undersøkelsen (Dalland, 2021, s. 173).

I analysen og drøftingsdelene komme jeg til å referere de ulike informantene som «Informant A, B, C og D». Slik at de ikke skal bli gjenkjent. Anonymiteten til deltakeren handler ikke bare om å ivareta dem som enkeltpersoner, men også institusjonen og miljøet de jobber i. Når dataen er anonymisert, skal det ikke være mulig å koble opplysningen til enkeltpersoner. Ved bruk av lyd- eller videoopptak må disse sletts eller sladdes når prosjektet avsluttetes, dersom det ikke blir inngått en avtalt om gjenbruk (Dalland, 2021, s. 172). Det blir i min bacheloroppgave sine retningslinjer presisert at det ikke er lov med lyd eller videoopptak, derfor var ikke dette noe som jeg måtte forholde meg til.

3.6 Validitetsvurdering, feilkilder og metodiske utfordringer

Validitet står for gyldighet og relevans (Dalland, 2021, s. 43). Selv om dataen i utgangspunktet er relevant, må den vær samlet inn på en måte at den er pålitelig. I et intervju ligger det en mulig feilkilde i selve kommunikasjonsprosessen. Er spørsmålene riktig oppfattet? Har jeg forstått og notert ned svarene riktig? Det vil være vanskelig og alltid få med seg alt. Dersom intervjupersonen misforstår spørsmålet eller at jeg som intervjueren noterer svarene unøyaktig eller at meningsinnholdet endres ved renskrivning kan det føre til redusert pålitelighet (Dalland, 2021, s. 63). Min evne til å tolke, forstå, og oppfatte svarene er avgjørende for om det jeg får ut av intervjuobjektet er til å stole på (Dalland, 2021, s. 67). En metodisk utfordring som jeg opplevde, var at det ikke var lov med lyd-opptak. Det å holde et intervju å skrive ned svarene alene er en svært krevende arbeidsform. Når du skal prøve å skrive ned alt som blir sagt, kan du lett miste oversikten og mulighetene til å tolke underveis (Dalland, 2021, s. 93). Når jeg intervjuet informantene, prøvde jeg så godt det lot seg gjøre å holde direkte blikkontakt med dem. Kontakt mellom intervjuer og intervjuerperson er helt grunnleggende for utviklingen av intervjuet, dette kan gjøres ved å se på intervjupersonen, lytte aktivt, og følge med på

kroppsspråket og mimikk. Ofte kan viktig informasjon komme nettopp fordi vi lytter og viser interesse. Når jeg da skal skrive svarene om til tekst mister jeg nyansen i stemmen, mimikken i ansiktet og kroppsspråket til informantene. Å skrive ut et intervju handler om å bevare mest mulig av det som opprinnelig skjer. Når du skriver ut intervjuet kan du komme på ting som har hendt eller ideer om mulige fortolkninger av teksten. Intervjuet skal gi en mest mulig presis beskrivelse av følelser, opplevelser og handlinger. Det å ta vare på samtalen slik at de blir til brukbare data, som kan belyse problemstillingen er minst like utfordrende som det å gjennomføre selve intervjuet. En annen metodisk feilkilde er at jeg kan oppfatte svarene til intervjupersonene annerledes enn hva andre hadde gjort. Dette skjer fordi alle mennesker ar ulike persepsjoner.

4.0 Analyse

I dette kapitlet skal jeg presentere datamateriale som jeg fikk ut av mine fire forskningsintervjuer. Etter en grundig analyse av de empiriske funnene har jeg funnet fire sentrale temaer i henhold til min problemstilling "*Hvordan kan pedagogiske ledere bruke musikk til å skape et inkluderende miljø for barn i alderen 0 til 3 år?*".

4.1 Musikk og identitet

Det første spørsmålet jeg stilte informantene var: «*Hvordan er ditt personlige forhold til musikk, og hvilken betydning har musikk for deg?*». Noe som alle svarte, var at musikk har spilt en viktig rolle i deres oppvekst på forskjellige måter, og at musikk fremdeles er stor del av deres hverdag. Jeg spurte så hvilken påvirkning musikk kan ha på barnas identitet og utvikling.

Informant A: Informanten forteller at hun er veldig glad i musikk og har holdt på med musikk hele livet. Hun forteller at hun har vokst opp i et hjem der de alltid har sunget mye. Nå som voksen synger hun i kor. Hun forteller «*jeg kan gå rundt å synge helle dagen, jeg tenker ikke over det*». Informanten forteller at hun pleier å begynne å synge eller lage sanger om det barna gjør eller snakker om. For henne er det viktig å møte barna der de er. Hun forteller at hennes opplevelse av musikk er at den skaper glede og trygghet, at musikk skaper trygghet fordi det er beroligende. «*Musikk er godt, og det får oss til å slappe av. Det skaper en indre ro*». Hun forteller at de pleier å høre på klassisk musikk når barna skal sove. Informanten forteller utfra

egne erfaringer at ved å bruke musikk aktivt i hverdagen, kan være med på å skape gleden for musikkkyrket senere i livet.

Informant B: Informanten forteller at hun er veldig glad i musikk og elsker å dra på konserter. *«Jeg er veldig opptatt av estetiske uttrykk»* oppgir hun. Hun forteller at musikken har vært med på å forme henne til den personen hun er i dag. Informanten forteller at hun opplever at barna fryder seg når de får oppleve musikk. *«Ved at barna får høre og oppleve gleden som musikken kan gi sammen med andre barn og voksne, er det med på å fremme et godt felleskap, og at de kan bli trygge på hverandre»*. Informanten meddeler at det gode felleskapet og relasjonene som barna skaper med hverandre kan være med på å utvikle barnas lek. *«Barna tar etter hverandre når de danser»*. Under musikkaktiviteter kan barn oppleve gleden av bevegelse og rytme, og de kan få muligheten til å utforske og formidle sin kultur. *«Barn blir gjerne påvirket av foreldrenes musikksmak som de hører på hjemme, noe som kan være med på å dyrke og formidle deres identitet»*. Informanten mener at musikk har en positiv påvirkning på barna, og at det skapes et positivt samhold mellom barn og barn, og mellom barn og ansatte når de arbeider med musikkaktiviteter.

Informant C: Informanten forteller at hun alltid har vært veldig glad i musikk, og har drevet med dans siden hun var liten. Hun har en mor som er pedagog, som har sunget mye for henne når hun var liten. Informanten har veldig skjære barndomsminner av sin far som spilte gitar, noe som har skapt gode følelser for musikk. *«Jeg har et veldig personlig forhold til musikk»*. Informanten har tidligere jobbet i en musikkbarnehage, hvor hun ser forskjell på barn som har gått i en barnehage der det jobbes mye med musikk, *«barna har en helt annen stemme, de er så vant med å by på seg selv, de er vant med å stå fram. Noe som er med på å bygge og skape selvtillit»*. Informanten forteller at de hadde fått tilbakemeldinger av skolen at barn som har gått i en musikkbarnehage er de som tørr å stå mye mer frem i klassen, og er mye mer selvsikre på seg selv. I barnehagen til informanten skal de jobbe utfra barnas impulser, og at barn skal få uttrykke seg på sin egen måte med musikk. Informanten slår frem at *«en barnehage uten musikk, det går ikke. Musikk er en kjempestor del av alle områder av barns utvikling og identitet»*. Hun forteller at *«musikk kan bety mange ting for forskjellige personer, barn spesielt har ulike opplevelser av ting. Musikk har mange forskjellige uttrykksformer med hvilke lyder man lager, og hvilke instrumenter man bruker»*. Informanten mener at alt kan bli til et instrument, man må bare være åpen om det, *«vi som jobber i barnehage har et ansvar om å ikke frarøve barn sin*

uttrykksmåte som de naturlig vil gjøre med kropp og stemme, barn skal få frihet til å vær sin egen person».

Informant D: Informanten forteller at hun er veldig glad i musikk og har alltid vært det. Hun har alltid likt å synge, helt fra hun var liten. Informanten forteller at hun lytter til musikk daglig, men spesielt i bilen da hun kan synge for full hals. Hun forteller at hun har erfart at musikk kan skape glede, felleskap, omsorg, tilhørighet, samhold og trygghet i barnegruppen. Hun forteller at de bruker musikk aktivt på avdelingen, og at barna viser gled av å synge og lytte til musikken. Informanten forteller at på hennes avdeling er det viktig at de voksne skal være aktivt med i aktivitetene, *«det er viktig å vise barna at vi voksne også kan danse, tulle og tøyse, og synge med full hals»*. Hun nevner at det er viktig at de voksne viser anerkjennelse for barna som synger, noe som hun mener kan være med på å dyrke og styrke barnas selvtillit.

4.2 Musikk skaper følelser

Jeg spurte informanten om hva musikken gjør for barna, og hvilken påvirkning og betydning musikken har på barna.

Informant A: Informanten forteller at hun opplever musikk som trøstende, og som hun nevnte ovenfor, at musikk kan virke beroligende, noe som igjen gjør musikk trygt og godt. Hun forteller at de bruker klassisk musikk når barna skal sove, noe som kan være med på å skape en rolig atmosfære. Informanten forteller at den viktigste følelsen som musikk gir oss er glede. Hun har erfart at barn blir glade av å høre musikk, *«begynner jeg å synge eller setter på en sang, kommer barna strømmene til meg med en gang. De ler og smiler»*. Informanten har erfart at musikken også er med på at barna kan utvikle selvtillit, *«musikk kan være med på å skape en tro på seg selv, barna blir trygger på det de gjør og kan stå frem og fremføre»*.

Informant B: Informanten forteller at musikk kan skape trygghet, *«vi så på starten av året at det var noen barn som kunne synes det var litt skummelt å slippe seg løs i samlingene»*. Hun forteller at etter at de har brukt musikk og sunget mye i samlingene, er det flere barn som deltar. Hun forteller at det fremdeles er noen som for det meste er observatører, men at de skal få lov til det. *«De blir med å synge når de føler seg trygge på det vi gjør»* forteller informanten. Hun forteller også at barna skaper gode relasjoner når de hører på musikk sammen med andre barn

og voksne. Informanten forteller at gjennom sang og språksamlinger, da gjerne i små grupper på tre barn, kan hun skape glede og trygghet hos barna, «*de små fryder seg mye når de hører på sanger, og danser sammen*».

Informant C: Informanten forteller at med de minste med tanke på sårbarhet rundt språk, er det viktig å bruke musikk og sang. Hun forteller at når de trøster barna, synger og nynner de sanger som barna kjenner til, «*det er noe kjent og trygt, og er med på å skape relasjoner*». Informanten forteller når man synger sammen, er man veldig nærme hverandre, «*det dannes et felleskap*». Informanten har erfart at ved å holde et barn helt inn til kroppen når man synger, kjenner hun at kroppen slapper av, «*det blir trygt, det blir godt*». Hun synes det er viktig å ha denne trygge basen i barnehagen. Informanten ser på musikk som noe som skal være gøy og som skaper glede hos barna, «*barn elsker musikk og sang, de stråler med en gang vi skal synge, når de får velge sanger, eller leker til musikk*». Informanten har erfart at ved å bruke musikk kan det skape en sosial lek, «*vi merker at relasjoner bygges raskere, og på et mer trygt nivå*».

Informant D: Informanten forteller at musikk kan skape følelser som glede, nestekjærlighet og selvfølelse. Hun forteller at de kan skape et kjærlig bånd til hverandre når de hører på musikk og synger, «*barna klemmer, holder hender og danser sammen*». Hun forteller at ved å bruke av sang kan barna knytte nærere og bedre relasjoner til hverandre. Informanten forteller at sang kan skape gode minner, noe som barn kan huske resten av livet. Hun forteller at musikk kan skape en forståelse for følelser. Ved å vise med kropp og ansikt hvordan de ulike følelsene kan kjennes ut, og ved å synge i ulike toneleier kan vi skape diverse stemninger. Informanten forteller også at barna kan få omsorg via musikk, at de voksne kan bruke det som trøst ved å synge eller nynne kjente sanger for barnet. Informanten mener at en av musikken nytteverdier er at musikk er med på å skape trygghet.

4.3 Musikk og inkludering

Når jeg stilte spørsmål om musikk og inkludering, ønsket jeg å finne ut av hvorfor informantene mente at musikk kunne brukes som et inkluderende virkemiddel, og hvordan de brukte det. De var alle enige at ved å bruke musikk kan man inkludere alle, og at alle skulle få være med. Et ord som ble gjentatt av alle informantene var «*felleskap*».

Informant A: Informanten ser på inkludering i barnehagen som en form for å skape et felleskap, at alle skal føle på tilhørighet, at de hører til i barnegruppen. Hun mener at alle skal ha lik mulighet til å delta i felleskapet. Informanten ser på musikk som inkluderende, *«musikk er veldig samlende, det er noe som samler barn i grupper»*. Informanten forteller at vi kan bruk musikk for å inkludere alle barn, også dem med ulike forutsetninger. Men for å kunne inkludere barn mener informanten et det er viktig å ha nok voksne til stede og skape gode og trygge relasjoner til hverandre. Hun mener at det er viktig at barna skal ha *«en trygg voksen»* rundt seg.

Informant B: Informanten forteller at hun ser på musikk som et inkluderende virkemiddel i barnehagen. *«Noen barn forstår gjerne ikke at det er ryddetid når vi bare forteller det, men de forstår det når vi setter på ryddetidsangen. Da inkludere vi de barna som ikke forstår språket»*, forteller informanten. Hun forteller at de har noen barn uten språk og noen flerspråklige barn på avdelingen, *«ved å bruke musikk i overganger har vi merket at disse barna vet godt hva som skal skjer når sangene settes på»*. Informanten forteller om før da hun jobbet på stor avdeling, at hun da ikke var så vant til å bruke musikk i alle slags ulike situasjoner, *«nå er jeg positiv til bruk av musikk, jeg ser at det funker»*. Informanten forteller at for å fremme inkludering ved bruk av musikk, må de voksne være oppmerksomme på de barna som kan «falle av» når de synger og hører på ulike sanger, *«det er viktig å finne en måte å inkludere de barna, ved å finne ut hva de liker og synes er interessant og spennende, kan vi skape et felleskap»*.

Informant C: Informanten synes at musikk er et viktig verktøy for inkludering og for barns språkutvikling. For å gjøre ting litt enklere for hvert enkelt barn i barnehagehverdagen, bruker de musikken gjentakende i samlinger og i ulike overgangssituasjonen. *«Da kan barna endeling være med på likt nivå og på egne premisser. Dette har de hørt før, dette kan de»*. Informanten ser på musikk som noe personlig, at den ikke er faste regler om hvordan man skal bevege seg til den, *«da blir det lettere å jobbe ut fra barns egne premisser at alle kan delta på lik linje»*. For informanten er det viktig å vær positiv til voksenrollen, barna er i en prosess og da et viktig å tenke at det er ingenting som er rett eller galt, *«la barnet leve seg inn i det øyeblikket som de selv opplever, være i øyeblikket sammen med dem»*. Hun føler at så lenge de voksne støtter opp og lager rom for slike øyeblikk, skapes det gode relasjoner og det blir et godt samhold og felleskap.

Informant D: Informanten forteller at de bruker musikk hver dag, og at de bruker musikk en god del i overgangssituasjoner som et hjelpemiddel, «*musikk er noe alle forstår*». Informanten forteller «*det som er fint med musikk at barna kan delta utfra eget ståsted, alle kan delta på sin måte*». Informanten ser på musikk som noe som kan appellere til alle barn på ulike måter. Barna kan kjenne på en følelse av tilhørighet, at de hører til i felleskap. Noe som de ansatte kan gjøre for å få barna til å føle seg sett, er å synge direkte til barna. Det kan de gjøres ved å synge navnesanger, eller å synge om det barna er interessert i, eller det de gjør. Informanten forteller «*musikk tiltrekker barna, det skaper vennskap og samhold*».

4.4 Musikk i praksis

Jeg spurte informantene om deres erfaringer med musikk og sang i barnehagen, og hvordan de arbeider med musiske aktivisere med barna. Jeg opplevde for det meste svært like svar.

Informant A: I barnehagen som informanten jobber i bruker de musikk hver dag. De bruker musikk i samling hver dag, men ikke lange samlinger. På grunn av språket jobber de med samme sang over en lenger periode, «*for at barna skal få sangen under huden*». Hun forteller at når man skal videreutvikle aktiviteter med små barn må man starte i god tid, og at planer med småbarn varer over to måneder. Informanten forteller at små barn liker gjentakelse. Hun forteller at hun ikke er så opptatt av at barna skal sitte fint under helle samlingen, så lenge de ikke forstyrrer de andre barna, og følger med og deltar utfra sine egne premisser. Når de synger i musikkksamlingene, bruker de ofte instrumenter og «*barna følger rytmen*». For informanten er det viktig å jobbe med rytme for å utvikle språket, «*det er rytme i ordene vi snakker*». Informanten forteller at de bruker å henge opp bilder på veggen som støtte til sangene, rim og regler. Hun forteller at de utenom samlingene kan ta i bruk pudding tv (barneprogram) som støtte, men at dette bare er av og til.

Informant B: Informanten forteller at de bruker musikk hver dag, og at de hører på musikk i ulike situasjoner. Hun forteller de bruker musikk for å symbolisere ryddetid, i samlinger og utenom. Informanten forteller at når de arbeider med musikk i samlinger bruker de konkrete og bilder til de ulike sangene, slik at barna kan få en større forståelse om hva det blir sunget om. De bruker også instrumenter i musikkksamlingene, noen av instrumentene de bruker er

jambe, rasleegg og gitar. Informanten forteller at i det siste har de holdt på med jogga, da har de hørt på rolig og avslappende musikk.

Informant C: I barnehagen som informanten jobber i brukes det musikk daglig. Musikken flettes veldig inn i hverdagen. De starter ofte dagen med rolig musikk når barna komme til frokost, *«det skapes en behagelig stemning når vi hører på musikk»*. Hun forteller at de har en sang som de setter på når det er ryddetid, *«da koples det på, da kommer barna inn i ryddemodus»*. Informanten forteller når de skal ha samling, bruker de en sang som heter «ta i ring», for å få opp fokuset og holde hverandre i hendene. I overgangssituasjon fra samling til garderobes bruker de sangen «Labbe tusse mann». Når de skal gå fra lek til måltid synger de «tøffe tøffe toget» med rolig stemme for å roe ned stemningen. Informanten forteller at hun synes kropp og bevegelse til musikk er viktig, for da går barna inn i en rolle. *«Barna vet hva som skal skje, og det skapes en forventning»*. Informanten ser på musikk som et godt hjelpemiddel i overganger, og til å sette stemning på hva som skal skje med ulikt tempo og ulik melodi på sangene. Hun forteller at flerspråklige barn eller barn uten språk, har lettere å forstå sanger, enn beskjeder som blir gitt. I tilvenningsperioden bruker de musikk som et overgangsobjekt, og spør foreldrene om barna har noen sanger de like å høre på hjemme, *«å høre på kjent musikk, kan skape trygge og gode følelser»*.

Informant D: Informanten forklare at som pedagogisk leder er det viktig for henne at de bruker musikk hver dag og har en samlings boks som de bruker i sangsamlingene som inneholder ulike bilder og konkreter. Som tidligere nevnt bruker hun musikk som et hjelpemiddel i overgangssituasjoner. Hun forteller at de bruker melodi med naturlyder under hvilestunden. For informanten er det viktig å bruke musikk som barna kjenner til, hun pleier å spørre foreldrene om det er noen sanger som de synger hjemme, enten det er på norsk eller på deres morsmål. Hun prøver så å lære seg disse sangene, hun har erfart at barna lyser opp når hun synger disse sangene og det kan virke beroligende og trøstende hvis de er lei seg. Informanten synes det er viktig å ta seg tid til å synge og sette på sanger når barna selv ønsker det.

5.0 Drøfting

I dette kapitlet jeg skal jeg ut fra en grundig analyse av min data, se resultatene opp mot teori som jeg har fordypet meg i teorikapitlet.

5.1 Musikk og identitet.

Mine fire informanter forteller at musikk alltid har vært en stor del av deres liv, og at den fremdeles betyr mye for dem. Det som Ruud (2008, s. 1) påpeker om at musikken knytter oss til tid og sted, og sammen med andre mennesker, noe en kan se igjen i svarene fra informant A og C, som forteller om at de har gode minner med musikk fra barndommen, og at musikk har vært med på å skape gode relasjoner og opplevelser sammen med deres familie. Informant B mener at musikk har vært med å forme henne til de personene hun er i dag. Dette kan sees i sammenheng med Kulsets (2018, s. 44) teori om at musikk er en del av vår identitet, og at vi kan lære, oppdage og utforske oss selv gjennom musikk. Dette viser at musikk er en fin måte for barn å uttrykke seg på, og en måte å bygge opp sin egen identitet. Informant B snakket om at musikk som barn hører på hjemme kan være med på å dyrke deres identitet. Ifølge Sæther & Angelo (2021, s. 11) er det tydelig at musikk kan spille en viktig rolle i hvordan vi uttrykker oss selv og vår identitet. Musikken vi hører på kan være en måte å signalisere tilhørighet til en bestemt gruppe eller subkultur, og kan også gi en indikasjon på hvem vi er som person.

Informant C snakker om musikk som noe personlig og at den ikke har noen faste regler barnet må forholde seg til, og at barn skal få uttrykke seg på sin egen måte via musikken. Informant D snakker om at musikk appellerer til barn på ulike måter. Det Informant C og D påpeker kan ses opp mot Benestad (2009, s.11) sin teori. Han mener at våre musikkopplevelser er unike og kan påvirkes av ulike faktorer som tid og sted, samt omgivelsene vi opplever musikken i. Det betyr at musikkopplevelsene kan variere fra person til person, og kan også endre seg over tid hos den samme personen. Dette kan være fordi musikken kan ha ulik betydning og mening for oss uavhengig av hva vi har opplevd og hvilke assosiasjoner vi har til musikken. For eksempel kan en sang som gir en person gode minner og følelser, ha en helt annen betydning for en annen person som har negative assosiasjoner til den samme sangen. Dette viser at musikkopplevelser kan være svært subjektive, og at det er viktig å være oppmerksom på at andres musikkopplevelser kan være forskjellige fra våre egne.

5.2 Musikk skaper følelser

Informant A, C og D forteller at de bruker musikk for å skape en rolig eller behagelig atmosfære, som kan hjelpe barna med å slappe av. Informant C og D bruker sanger som barna kjenner godt, som de synger eller nynner for å trøste barna. Sundin (1995) i Sæther & Angelo (2021, s. 88) og Parlakian (2016) sin forskning, gjenspeiler at musikk har en viktig rolle i å hjelpe barn med å håndtere følelser og fysisk velvære. Dette er spesielt viktig for barn i alderen 0 til 3 år, da de er i en følsom alder og enkelte ting kan være overveldende for dem. Musikk kan bidra til å skape en trygg og rolig atmosfære, noe som kan være til hjelp for barna i sårbare øyeblikk. Videre kan vi si at musikk også bidrar til å skape glede og positive opplevelser for barna, noe som er viktig for deres generelle velvære og utvikling. Informant A, B, C og D er alle enig i at musikk er med på å skape glede. Dette kan sees i Kulset (2019, s. 32-33) at når vi hører på musikk eller synger sammen med andre, produseres det et lykkehormon som kalle oksytocin i hjernen. Dette hormonet kan gi oss en følelse av glede, trygghet og at vi føler oss avslappet.

Ifølge Pitts (2016) i Kulset (2017) kan musikkaktiviteter også ha en positiv innvirkning på barns sosiale kommunikasjon, dette kan være fordi musikkaktiviteter gir barn muligheten til å kommunisere og samarbeide med andre. Musikkaktiviteter kan også bidra til å styrke barns selvtillit og selvfølelse, noe som igjen kan bidra til at de blir mer trygge på å delta i sosiale sammenhenger og uttrykke seg foran andre. Informant A, C og D har selv erfart at musikk kan utvikle og bygge barns selvtillit. Utfra Elliot & Gresham (1993, i Sæther 2022) og Kulset (2018, s. 56) er det ingen tvil om at musikk kan ha en stor innvirkning på våre følelser og atferd, og det er mulig at musikkaktiviteter kan bidra til å øke empati og samarbeid hos barn. Gjennom musikkaktiviteter sammen med andre barn, kan barn lære å sette andres behov foran sine egne, og få en økt forståelse for andres perspektiver og følelser. Musikkaktiviteter kan også være en morsom og hyggelig måte for barn å lære å samarbeide og utforske deres kreativitet sammen, noe som kan bidra til et mer inkluderende og sosialt miljø i barnehagen. Informant B har erfart at ved å høre på musikk sammen, er det med på å fremme et godt felleskap og barn blir tryggere på hverandre. Noe som kan være med på å skape et mer inkluderende og trygt miljø for barna.

5.3 Musikk og inkludering i praksis

Ifølge Sæther (2020, s. 301) er det viktig at barnehager har en inkluderende tilnærming til musikkaktiviteter, slik at alle barn har muligheten til å delta og utforske musikk på sin egen måte. Informant C er opptatt av at de som jobber i barnehagen har et ansvar for å ikke frarøve

barns naturlige uttryksmåter som de vil utøve med kroppen og stemmen, barna skal få friheten til å være sin egen person. Da innebærer det at barnehagen må tilpasse aktivitetene til hvert enkelt barns forutsetninger, slik at alle føler seg inkludert og at deres behov blir ivaretatt. Informant B mener at for å fremme inkludering ved bruk av musikk, må de voksne finne ut av hva slags musikk barna liker, og hva de synes er interessant. Dette kan for eksempel gjøres ved å tilby ulike instrumenter og musikkverktøy som passer for barnas alder og ferdigheter, eller å tilby ulike former for musikkaktiviteter som sang, dans eller lytting. Morken (2016, s. 157) understreker at inkludering også innebærer å ha respekt for individuelle interesser og ivareta barns rettigheter, valgmuligheter og rett til medvirkning i sin egen utvikling.

Informant A, B, C og D er alle enige om at musikk bidrar til å skape og dyrke felleskapet i barnehagen. Musikkaktiviteter kan også ifølge Pitts (2016) i Kulset (2019, s. 77) bidra til å skape et inkluderende miljø og felleskap i barnehagen, hvor alle barn føler at de får delta og ha en stemme. Musikkaktiviteter kan også bidra til å bygge barns selvtillit og selvfølelse, noe som kan gjøre dem mer trygge på å delta i sosiale sammenhenger.

Bevegelser og blikk i musikkaktivitetene kan ifølge Sæther (2022), bidra til å styrke barnas mulighet for å forstå og delta aktivt i aktivitetene. Dette kan være spesielt viktig for barn som har utfordringer med å kommunisere verbalt eller som har behov for å uttrykke seg på andre måter. Pitts (2016) i Kulset (2019, s.77) forklarer at musikkaktiviteter bidrar til en økning i barnas evne til å utvikle sosial kommunikasjon. Gjennom å inkludere ulike former for kommunikasjon kan barna føle at de har muligheten til å være med og ha innflytelse på aktivitetene. Informant B, C og D har erfaring med å bruke musikk aktivt i ulike overgangssituasjoner, de er enige om at små barn forstår bedre en sang, enn beskjeder som blir gitt. Ved at barna lettere forstår hva som skal skje, kan det bidra til å styrke barnas følelse av medvirkning og mestring. Ifølge Sæther (2022) kan utvikling av kommunikasjon og musikalske ferdigheter være nøkkelen til inkludering. Dette stemmer overens med det informant C sier om musikk som et viktig verktøy for inkludering og barns språkutvikling, og det informant B forteller om at man kan inkludere alle barn med musikk. Dette tyder på at musikk kan være et kraftig verktøy for å skape en følelse av tilhørighet og deltakelse hos barna, og at det kan bidra til å støtte og utvikle barns kommunikasjon og musikalske ferdigheter.

Ifølge Sæther & Angelo (2021, s. 67) kan musikkaktiviteter være en effektiv måte å fremme kommunikasjon og samarbeid blant små barn. Når barn trommer og spiller sammen, responderer de på hverandres musikalske uttrykk og tar initiativ til nye lyder og sanger. Informant C er bestemt på at alt kan bli til et instrument, de voksne må vær åpen om det. Slike aktiviteter kan bidra til å styrke barnas språkutvikling, og tilrettelegging for musikkaktiviteter som gir barna muligheten til å delta på ulike nivåer kan være en god måte å fremme inkludering.

6.0 Avslutning

Det er tydelig at musikk er et viktig verktøy for å skape et inkluderende miljø på småbarnsavdeling for barn i alderen 0 til 3 år. Forskningen og intervjuene som ble gjennomført for denne bacheloroppgaven viste at musikk har en betydelig innvirkning på barns utvikling og velvære, og kan brukes effektivt av pedagogiske ledere for å fremme inkludering. Dog, er ikke musikk alltid på toppen av prioriteringslisten for mange barnehagelærere som jeg selv har erfart tidligere fra praksis. Funnene i denne studien viser at det er behov for å gi musikk en større verdi og betraktning i barnehagen. Gjennom å utvikle en dypere forståelse av musikkens rolle i barnehagekonteksten, har mine kompetanser økt betydelig, og jeg gleder meg til å fortsette å bruke mine ferdigheter i fremtiden. I tillegg, så håper jeg at musikk kan bli mer anerkjent som en avgjørende del av barnehagelærerutdanningen i fremtiden.

Etter å ha gjennomført kvalitative forskningsintervjuer med fire pedagogiske ledere på småbarnsavdeling, kan jeg konkludere med at musikk har en stor betydning for et inkluderende miljø i barnehagen. Musikk kan bidra til å skape en positiv og inkluderende atmosfære, og den kan være en måte å knytte bånd mellom barna på. Gjennom musikk kan barn uttrykke seg og kommunisere på en naturlig måte, og den kan også bidra til å øke deres selvtillit. Pedagogiske ledere spiller en viktig rolle i å planlegge og tilrettelegge for musikalske aktiviteter, og det er viktig at de har en bevisst holdning til hvordan musikk kan bidra til å skape et inkluderende miljø.

7. Litteraturliste

- Benestad, F. (2009). *Musikklære: En grunnbok*. (4.utg.). Universitetsforlaget AS.
- Bjørkvold, J.-R. (2014). *Det musiske menneske* (9. utg.). Freidig forlag.
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*.
Abstrakt forlag AS.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Ese, K. (2007) *Av glede skaper vi musikk*. Norsk Musikforlag AS. Oslo.
- Fujii S, Watanabe H, Oohashi H, Hirashima M, Nozaki D, et al. (2014) *Precursors of Dancing and Singing to Music in Three- to Four-Months-Old Infants*. PLoS ONE, 9(5), Artikkel e97680. <https://journals.plos.org/plosone/article>
- Kildahl, M. (2012, 29 april). *Musikk åpner dører inn til oss selv*. Forskning.
<https://forskning.no/partner-alternativ-behandling-universitetet-i-oslo/musikk-apner-dorer-inn-til-oss-selv/715935>
- Kulset, N. B. (2017). *Musickhood*. Trondhjem: NTNU. https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2454457/2017-185_Kulset_PhD.pdf?sequence=1
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital* (1.utg.). Universitetsforlaget AS.
- Kulset, N. B. (2019) *Musikk og andrespråk: Norsk tilegnelse for små barn med et annet Morsmål*. (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen—bokmal-pdf.pdf>
- Løkken, L. & Søbstad, F. (2014). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4.utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Morken, I. (2016). *Inkludering*. I O. A. Kvamme, T. Kvernbekk & T. Strand (Red.),

- Pedagogiske fenomener: En innføring (s. 165 – 175). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Ruud, E. (2008). *Musikk og identitet. GRUS.* (s. 1-24)
- Storø, J. (2021). *Du må skrive!* (utg. 2). Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2020). Musisering og inkludering. I P. Sjøvik (red.) *En barnehage for alle: spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen* (3. utg., s. 282- 302)
- Sæther, M. (2022). Musikkens muligheter for å skape et inkluderende fellesskap. I Hanssen, N. B., Hassel, R. M., Haugen, T & Sæther, M (Red), *Kunstens muligheter i spesialpedagogiske arbeid* (s. 172-194). Universitetsforlaget
- Sæther, M. & Angelo, E. (2021). *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærer* (utg. 3). Universitetsforlaget.
- Vist, T. (2013). I lyden bor barnet, i barnet bor lyden: Om små barns forhold til musikk. I Haugen, S (Red.), *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (s. 81 – 101). Cappelen Damm akademisk
- Vist, T. (2014). Musikk i barnehagen: Følelser, fellesskap, kunnskap. Drugli, M. B. (Red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen: Forskning og praksis.* (s. 493-511). Fagbokforlaget.
- Parlakian, R. (2016, 8. August). *Beyond Twinkle, Twinkle: Using Music with Infants and Toddlers.* ZERO TO THREE. <https://www.zerotothree.org/resource/beyond-twinkle-twinkle-using-music-with-infants-and-toddlers/>

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: Samtykkeskjema

Vil du bli intervjuet til en bacheloroppgave om hvordan musikk kan bidra til inkludering på småbarnsavdeling?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut om musikk kan bidra til inkludering for alle barn på småbarnsavdeling. I dette skrivet gis du informasjon om malene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen min er: «Hvordan kan barnehagelærere på småbarnsavdeling bruke musikk for å inkludere alle barna på avdelingen?». Jeg ønsker å få svar på hvordan du jobber/bruker musikk i praksis, og hvordan man kan bruke musikk for å inkludere alle barn.

Intervjuet vil bestå av Ca 14 spørsmål, og vil vare i Ca 30 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Prosjektdeltaker vil motta en intervjuguid med forskningsspørsmålene i forkant av intervjuet.

Jeg er åpen for egne innspill. Hvis du har noe du vil fortelle som det ikke stiles spørsmål rundt, men som kan være relevant til oppgaven, kan du fortelle om dette hvis det blir tid til overs.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. Din stilling som pedagogisk leder på 0 til 3 års avdeling.

Hva innebærer det for deg å delta?

I min bacheloroppgave skal jeg bruke intervju som metode. All opplysning som jeg mottar fra informanten min, vil bli anonymisert. Når prosjektet er avsluttet vil all data bli slettet.

Deltakelsen er frivillig, og man kan når som helst under studien trekke seg uten å oppgi noen grunn.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 45 min. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om dine tanker om musikk og hvordan du arbeider med musikk på avdelingen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg vil behandle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.
- Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes når oppgaven er godkjent. Det vil skje innen **juni/juli 2023**. Ved prosjektslutt vil **personopplysninger slettes**.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg? Jeg vil behandle opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan du finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student Karianne Lunde
- Email: karri.lunde@hotmail.com

Med vennlig hilsen Karianne Lunde.

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om hva det vil innebære å delta på intervju, og hvordan mine personopplysninger vil bli behandlet.

Jeg samtykker til:

Å delta på intervju. Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet innen juni/juli 2023.

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

8.2 Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Innledning

- Takk! – Takke respondenten for at de stiller opp
- Hvorfor? – Fortelle hva formålet med intervjuet er. Få svar på problemstillingen: «*Hvordan kan barnehagelærere på småbarnsavdeling bruke musikk for å inkludere alle barna på avdelingen?*».
- Anonymitet? – Fortelle hvordan dataene blir behandlet. Avklare tillatelse til å ta opp intervjuet.
- Innhold – Kort gjennomgang av hva intervjuet skal handle om.
- Tid – Hvor lang tid kan respondenten regne med at intervjuet tar?

Spørsmål:

1. Fortell litt om deg selv.
2. Hvordan er ditt personlige forhold til musikk, og hvilken betydning har musikk for deg?
3. Hvor ofte bruker du musikk på avdelingen, og hvordan bruker/jobber du med musikk?
4. Hvorfor mener du det er viktig med musikk på avdelingen? I så fall, hvorfor ikke?
5. Hva betyr inkludering for deg?
6. Ser du på musikk som et inkluderende virkemiddel på avdelingen? Hvorfor/hvorfor ikke?
7. Hvordan kan du fremme inkludering ved bruk av musikk på avdelingen?
8. Kan man inkludere alle barn ved bruk av musikk? Hvordan tilrettelegger du musikk for alle barn? eks barn med ulike forutsetninger.
9. Hva gjør musikken for barna? Hvilken betydning har den?
10. Hvilken påvirkning mener du musikk har på barna? Har musikk en påvirkning?
11. Hvilke tanker har du om musikk som en påvirkning på barns utvikling og læring?
12. Hva vil du si er musikkens nytteverdier for små barn?
13. Hvordan vil du skape glede, trygget og gode musikkopplevelser på avdelingen?
14. Hvordan kan musikk skape et godt samhold og felleskap på avdelingen? Mellom ansatte og barn/ mellom barn og barn.

Avslutning

- Oppsummere det vi har snakket om.
- Hvis du skulle trekke ut tre ting som du mener er det viktigste vi har snakket om, hva ville det vært?
- Er det noe mer du vil si eller legge til?
- Kan jeg kontakte deg igjen hvis det blir aktuelt?
- Tusen takk for at du stilte opp!